

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

De Divina Psalmodia, Ejusque Causis, Mysteriis, Et Disciplinis, deque variis Ritibus omnium Ecclesiarum in psallendis Divinis Officiis, Tractatus, Historicvs, Symbolicvs, Asceticvs. Sive Psallentis Ecclesiae Harmonia - Opus novum, & curiosum, ac multiplici eruditione illustratum ... Operum ...

Bona, Giovanni

Parisiis, 1678

§. 3. Magna esse vespertini temporis Sacramenta. Notantur quaedam de Epistolis laureatis. Pacis encomium, & ad eam exhortatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9929

proficiens in melius, Deique gloriam cum ineffabili gaudio contemplans lætus sedet, vacuus dormit, quiescit securus, prohibente Domino, & contestante, ne quis dormientem præter ejus voluntatem excitare præsumat. De primis, id est incipientibus, & adhuc gementibus sub pondere diei, & æstus scriptum est, (c) *Venit manè, venit nox*: nam matutinam gratiæ illustrationem statim sequitur horribilis nox, ululatus, & plandus magnus, timor, & tremor, ac incessabilis gemitus pro remissione peccatorum obtinenda; fluctuante nimirum conscientia inter spem, & timorem, donec verbo Domini tenebræ, quæ sunt super faciem abyssi, plenioris luminis illustratione dissipentur. De secundis, qui jam pulso timore singulariter in spe constituti dormiunt in pace, mysticè intelligo, quod in mundi creatione Moyses sæpius repetit, Factum est vespere, & mane. Illis post mane sequitur nox: istis post vespere sequitur mane, nec ulla fit mentio noctis. Ut enim subtiliter notat sacræ purpuræ insigne ornamentum (d) Petrus Damiani, Vesper ipsa boni operis est perfectio, mane verò lux mentis. Nam cum bonum opus pervenit ad perfectionem, tunc in operantis mente lux gratiæ spiritualis exoritur, ut dum lucidum opus foris exequitur, intrinsecus ipse gratia Spiritus illustretur. Nulla autem nox iis computatur, quoniam divina perfusi claritate amicti sunt lumine sicut vestimento.

§. III.

*Magna esse vespertini temporis sacramenta. Notantur
quædam de epistolis laureatis, Pacis encomium,
& ad eam exhortatio.*

I. **S**ed quorsum hæc tam multa, tamque conqui-
sitè? Nempè ut susceptam de vesperis tractatio-
nem symbolicis explicationibus illustrem clarius exe-

c Psalm. 21. 12. d Petr. Damian. epist. 5. libro. 2.

quamur. Quis enim hac hora non solito ferventior in Dei laudibus inveniatur, quæ tot mysteriis insignis habetur, tot sacramentis nobilitatur? Eleganter ad hoc hortatur omnes (a) Ambrosius: Cum vespera diem claudit; Deo debemus per Psalterium laudem dicere, & gloriam ejus modulata suavitate concinere, quod operum nostrorum consummato certamine veluti victores requiem mereamur, & laboris quædam palma sit soporis oblivio. Omitto pleraque sacramenta, quibus hæc hora illustratur. Omitto inquam, quod vespertinum officium diurni finis, diurnæ & alternæ lucis occasus est: atque idem seculi hujus interitum, vitæque nostræ finem demonstrat, ut (b) Hieronymus Presbyter, Salonius Episcopus, Olympiodorus, & Cæsarius luculenter ostendunt. Omitto quod in umbra veteris testamenti vespertinum sacrificium quotidie offerebatur. Omitto quod ipse Dominus gentem suam à jugo ferreo Ægyptiæ servitutis solemnè strage primogenitorum liberaturus, Agnum sine macula ab universa multitudine filiorum Israël ad vesperam immolari præcepit. Cujus vespertini sacrificii nos mysticam exprimentes intelligentiam cantamus quotidie cum (c) Psalmographo, *Dirigatur Domine oratio mea sicut incensum in conspectu tuo, elevatio manuum mearum sacrificium vespertinum.* Illud quoque commendat vesperarum dignitatem, quod in sacra Genesis historia legimus. Noë vir justus atque perfectus scire cupiens post cataclysmum an tellus jam sicca, & detecta egressionem è tetro carcere permetteret, columbam emisit exploratricem. At illa, ait (d) sacer textus, *venit ad eum ad Vesperam portans ramum olivæ viventibus foliis in ore suo.*

(e) Ergo emissa semel vitali è sede columba
Nil referens certi, rursus dimissa reportat
Pacifera frugis parvum libamen olivæ.

a Ambros. c. 2. in fine com. in Malach. b Hieron. Salon. Olimp. ad cap. 1. Eccles. Cæsar. in f. dial. 1. c Psalm. 140. d Gen. 8. 11. e Claud. Mar. Victor libro 2. com. in Gen.

Consules, & Imperatores Romani post debellatos Imperii hostes literas laureatas ad Senatum mittebant triumphalis victoriæ nuncias, ut solus epistolæ aspectus non nisi prospera, & felicia indicaret. Narrat id Romanæ historiæ (f) princeps, eundemque morem recensent Julius Capitolinus, Ælius Lampridius, Cornelius Tacitus, & ex recentioribus Alexander ab Alexandro. Deus verò pro epistola columbam misit oleæ virentis ramulo insignitam, è cujus aspectu statim vir sapientissimus intelligeret magnam illam aquarum confluentiam imminutam, pristinamque terris faciem redditam esse. Explicat elegantissimè totius mysterii seriem (g) Ambrosius libro de Noë. Volat autem columba, dum dies est; ingruentibus tenebris ad justum revertitur, quia justitia, & pax in tenebrosis iniquorum pectoribus quiescere nequaquam possunt; nisi diluvia passionum omnimodis defuerint. Emiserat Noë corvum avem rapacem, & symbolum habentem cum divina justitia, & cum vespere severitatis. Nam apud Hebræos vespere dicitur *Hèreb*, corvus *Hòreb*, jisdem literis puncto dumtaxat immutato. Ibat ille, & non revertebatur quasi gaudens in executione justitiæ, donec cessarunt aquæ, & datus est locus misericordiæ, & emissâ columba decerptum ex oliva furculum indicem pacis ad vesperam deportavit.

II. Monemur hic saluberrimo consilio (h) Apostolicum in omnibus sequi mandatum, omnino præcaventes ne *sol occidat super iracundiam nostram*. Sic veræ columbæ erimus dorso aureo, pennisque deargentatis fulgentes: sic germen virentis olivæ ore nostro portabimus ad vesperam, si sole ad occasum appropinquante pacem loquamur cum proximo nostro pacem cum nobis ipsis, & pacem habeamus ad Deum: sic delectabimur in multitudine pacis, & pacis non erit finis. Quod splen-

f T. iiv. lib. 5. dec. 1. Jul. Capit. in Maximino. Lamprid. in Alex. Severo. Tacit. in vita Agric. Alex. ab Alex. diet. gentilium l. 1. c. 27. g Ambrosio de Noë c. 19. h Ad Ephes. 4. 26.

dor in igne, quod serenitas in aëre, aquod trāquilitas in mari, quod amœnitas in terra, id pax in corde. Ipsa enim est, ait (i) Magnus Leo, quæ parit filios Dei nutrix dilectionis & genitrix unitatis, requies beatorū & æternitatis habitaculum, cujus hoc opus proprium & speciale beneficium est, ut jungat Deo quos secernit de mundo. Age verò, scribit (k) Dionysius Areopagita dictus Theosophus, ut testatur Hilduinus: Age verò divinam, conciliandique principem pacem pace dignis laudibus ornemus. Ea enim est, quæ omnia conjungit, atque inter omnia concordiam, connexionemque & gignit, & absolvit. Itaque eam omnia expetunt, quod dividuam ipsorum multitudinem ad totam conjunctionem traducat, intestinumque bellum hujus universitatis ad ejusdem generis domicilium conjungit. Hæc & alia plura diffusè, & abstrusè de pace Dionysius. Eandem multipliciter commendat vir eximius (l) Potho Prumiensis libro primo de statu Domus Dei, atque inter cætera hæc habet. Pactum pacis est, quo Deus in Christo mundum sibi reconciliavit. Ingrediens quippè mundum Salvator, pacem nobis per Angelos annunciavit. Egrediens de mundo, testamentum pacis fidelibus suis reliquit, dicens Apostolis, & in Apostolis nobis: (m) *Pacem meam do vobis. pacem relinquo vobis.* Missis etiam in mundum prædicatoribus præcepit. (n) *In quamcumque domum intraveritis, primum dicite: Pax huic domui: quod si ibi fuerit filius pacis, requiescet super eum pax vestra.* Qui ergo sunt filii pacis, hi per gratiam pacis habitant in unum. O beata pax, ô jucunda tranquillitas! Tu perfectio sanctitatis es, tu justitiæ regula, tu magistra doctrinæ, tu morum custodia, tu puræ mentis indicium, ac omnium desideriorum amplissima plenitudo. Custodienda igitur præ omnibus virtutibus pax est, ait (o) Petrus Chrysologus, quoniam Deus semper in pace est.

i Leo ser. 6. de Nat. k Dionys. Areopag. c. 11. de div. nom. Hilduin. in Areopagiticis. l. Potho Prum. libro 1. de domo Dei. m Lucæ 2, 14. Joan. 14. 27. n Luc. 10. 5. o Chrysol. term. 53.

O Sincera parens beatitatis,
 Cæli delitium, Deique proles,
 Pax terra columen, decusque morum,
 Pax cunctis potior ducum triumphis,
 Quos mundi colis abditos recessus?
 Hic te sollicito requirit æstu,
 Urbanos fugiens procul tumultus.
 Hic inter scopulos, vagosque fluctus,
 Spumantis pelagi latere credit.
 Hic deserta petit loca, & per antra
 Te quarens varias peragrat oras,
 Qua lucens oritur, caditque Titan.
 Hic ut te celer assequatur, aurum
 Congestum colit, atque dignitatum
 Regalem sibi præparat decorem.
 Hic æmens juga scandit, & remotos
 Perscrutatur agros: tamen superna
 Hi pacis nequeunt bonis potiri.
 Cur sic ergo tuum benigna Numen
 Calans implacidum relinquis orbem?
 Pacem sic ego sciscitabar: illa
 Respondit. Proprio imperare cordi
 Si nosti, tibi cognitumque Numen,
 Possessumque meum est: sinus receptam
 Sic me perpetuo coles amore.

§. I V.

*Vesperarum ex novo Testamento prerogative. Vesper mundi
 finem significat. Oratio ad Dominum, ut
 nobiscum manere dignetur.*

I. **S**Ed ad novum Testamentum accedo, cujus veritas,
 & gratia vergente mundi vespere admiranda divini